

05.09.2023

Група 32

Алгебра

Урок 1

Тема: Первісна

Мета:

- Повторити теоретичний матеріал; узагальнити, систематизувати та поглибити знання учнів із теми; застосувати знання з фізики під час розв'язування прикладних задач; формувати уяву про процеси у природі;
- розвивати в учнів пізнавальний інтерес, уміння використовувати набуті знання, навички й уміння в нових ситуаціях; підвищити інтерес до вивчення фізики та астрономії; розвивати абстрактне та логічне мислення;
- виховувати у учнів повагу та зацікавленість до вивчення фізики та астрономії, старанність у навчанні; сприяти розширенню кругозору учнів.

Матеріали до уроку:

Ви знаєте, що знаходження похідної заданої функції називають диференціюванням. Обернену операцію, тобто знаходження функції за її похідною, називають інтегруванням.

Означення. Функцію F називають **первісною функцією** (або коротко **первісною**) функції f на проміжку I , якщо для всіх $x \in I$ виконується рівність

$$F'(x) = f(x).$$

Наприклад, функція $F(x) = x^2$ є первісною функції $f(x) = 2x$ на проміжку $(-\infty; +\infty)$, оскільки на $\mathbb{R}$ виконується рівність $(x^2)' = 2x$.

Часто в задачах, пов'язаних з первісною функції, проміжок I опускають. У таких випадках вважають, що $I = (-\infty; +\infty)$. Так, функція $F(x) = \cos x$ є первісною функції $f(x) = -\sin x$, оскільки виконується рівність $(\cos x)' = -\sin x$.

Наведемо ще один приклад. Функція $F(x) = \sqrt{x}$ є первісною функції $f(x) = \frac{1}{2\sqrt{x}}$ на проміжку $(0; +\infty)$, оскільки на цьому про-

міжку виконується рівність $(\sqrt{x})' = \frac{1}{2\sqrt{x}}$.

Розглянемо функції $y = x^2 + 1$ і $y = x^2 - 2$. Кожна з них має одну й ту саму похідну $y = 2x$. Таким чином, обидві функції $y = x^2 + 1$ і $y = x^2 - 2$ є первісними функції $y = 2x$. Зрозуміло, що кожна з функцій виду $y = x^2 + C$, де C — довільне число, є первісною функції $y = 2x$. Отже, задача знаходження первісної має безліч розв'язків.

Мета інтегрування полягає в тому, щоб для заданої функції знайти всі її первісні на заданому проміжку.

Як пов'язані між собою всі первісні даної функції, вказує така теорема.

Теорема 9.1 (основна властивість первісної). *Якщо функція F є первісною функції f на проміжку I та C — довільне число, то функція*

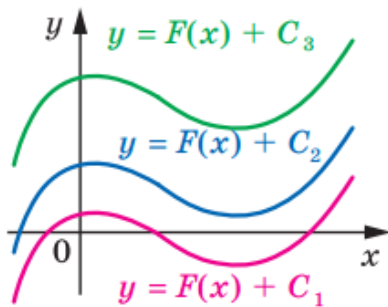
$$y = F(x) + C$$

також є первісною функції f на проміжку I .

Будь-яку первісну функції f на проміжку I можна подати у вигляді $y = F(x) + C$, де C — деяке число.

Якщо функція F є первісною функції f на проміжку I , то запис $F(x) + C$, де C — довільне число, називають загальним виглядом первісних функції f на проміжку I .

З основної властивості первісної випливає, що графіки будь-яких двох первісних даної функції можна отримати один з одного паралельним перенесенням уздовж осі ординат (рис. 9.1).

Рис. 9.1

Сукупність усіх первісних функції $y = f(x)$ на проміжку I називають її **невизначеним інтегралом** і позначають

$$\int f(x) dx$$

(читають: «інтеграл еф від ікс де ікс»).

Під час розв'язування задач на первісну зручно користуватися таблицею, наведеною на форзаці 3.

ТАБЛИЦЯ ПЕРВІСНИХ ФУНКЦІЙ

Функція f	Загальний вигляд первісних функцій f
k (стала)	$kx+c$
$x^n, n \neq -1$	$\frac{x^{n+1}}{n+1} + c$
$\frac{1}{x}$	$\ln x +c$
$\frac{1}{\sqrt{x}}$	$2\sqrt{x}+c$
$\sin x$	$-\cos x$
$\cos x$	$\sin x+c$
$\frac{1}{\cos^2 x}$	$\operatorname{tg} x+c$
$\frac{1}{\sin^2 x}$	$-\operatorname{ctg} x+c$
a^x	$\frac{a^x}{\ln a} + c$
e^x	e^x+c

Домашнє завдання: законспектувати, вивчити означення первісної, таблицю первісних.

Зворотній зв'язок:

E-mail t.anastasia.igorivna@gmail.com